

Niven, Jennifer: **Vsaj en popoln dan: zgodba o fantu, ki mu je ime Finch in puncu, ki ji je ime Violet.**

Prev. Ida Sternad. Tržič: Učila International, 2015, 341 str.

| M | 4. stopnja | o avtorjih

| čustva, depresija, drugačnost, duševne bolezni, ljubezen, mladostniki, prijateljstvo, samomor, žalovanje

»Vsaj en popoln dan je izjemno prepričljiva in čudovita zgodba o dekletu, ki se nauči živeti od fanta, ki namerava umreti.

Theodorja Fincha privlači smrt in stalno razmišlja o načinih, kako bi se lahko ubil. Toda vsakič ga ustavi kaj dobrega, četudi najmanjša stvar.

Violet Markey živi za prihodnost in odšteva dneve do mature, ko bo lahko zapustila domače mesto v Indiani ter ušla svoji globoki žalosti zaradi nedavne sestrine smrti.

Ko se Finch in Violet spoznata visoko na polici šolskega zvonika, ni jasno, kdo koga reši. Ko morata skupaj opraviti šolsko nalogo in odkrivati »naravna čudesa« svoje države, tako Finch kot Violet odkrijeta veliko pomembnega: Finch je lahko samo ob Violet tisti pravi Finch – malo čudaški, zabaven, ekscentričen fant, ki le ni tak čudak, kot vsi mislijo. In Violet samo ob njem pozabi odštrevati dneve in spet zaživi. Njen svet začne rasti, Finchev pa se začne krčiti. Kako daleč bo Violet šla, da bi rešila fanta, ki ga je vzljubila?» (s hrbtne strani knjige)

Spodbude za branje:

- Besedilo na hrbtni strani knjige bo mladim (predvsem **srednješolcem**) najbrž zadostovalo kot povabilo k branju.
- Po branju najprej poslušamo drug drugega, kaj se nas je najbolj dotaknilo. (Se opravičujem, ker to vedno zapišem; toda spontani odzivi mladih bralcev so najbolj iskreni, izvirni ... in dragoceni za nas, odrasle.)
- Morda bo vendarle treba postaviti kakšno vprašanje: Kakšen fant je Theodor Finch, kakšna je njegova družina, kakšni so njegovi odnosi z očetom, ki si je ustvaril novo družino, kakšni sta Fincheva mama in starejša sestra? Kakšno dekle je Violet, kakšna sta njena starša in kaj se jim je zgodilo pred enim letom? In kakšni so odnosi med sošolci? Kako se razvija odnos med Finchem in Violet? (Čeprav skupaj doživeta nekaj sproščenih, popolnih dni, le njen svet začne rasti, Finchev pa se krči.)
- Spregovorimo o samomoru in o mislih na samomor pri mladostnikih! In tudi o tem, kako samomor vpliva na sorodnike, partnerje, prijatelje idr. in jim vzbuja občutek krivde. (Žal pri tej knjigi pogrešamo spremno besedo strokovnjaka.)
- Ne spreglejmo citata na začetku romana: *Družba zlomi vsakogar, toda potem postanejo mnogi prav na zlomljenih mestih še močnejši.* (Ernest Hemingway) Kaj to pomeni? Ali le družba zlomi vsakogar? Kaj pa družina?

- Kako je oblikovano besedilo? Gre za prvoosebni pripovedi obeh glavnih junakov: poglavja so naslovljena »Finch« in v podnaslovu šteje dni, ko je spet buden (Finch trpi za bipolarno motnjo) in »Violet«, ki v podnaslovu odšteva dneve do mature (in se prvič po sestrini smrti sproščeno smeji); v besedilo so vložena e-pisma med njima, sporočili idr., določeni poudarki (notranji monolog) so pisani v kurzivi ... še kaj? (Ali mladi bralci poznajo še kakšno literarno besedilo, ki je oblikovano podobno? Npr. Rainbow Rowell, *Eleanor in Park*.)
- Violet in Finch skupaj opravljata šolsko nalogo in odkrivata »naravna čudesa« svoje države Indiane; na vseh mestih puščata in jemljeta »spominke«. To popotovanje in odkrivanje drug drugega po »sledeh« ... morda spominja na mladinski roman John Green, *Lažna mesta*?
- Violet in Finch drugemu puščata isti kamen z napisom »Ti si na vrsti!«. Ob tem sem se spomnila na otroški roman Gunnel Linde, *Beli kamen* (Mladinska knjiga, 1975), ki ni problemski, pač pa popisuje odraščanje deklice in dečka na podeželju ... drug drugemu v izziv in za pogum puščata beli kamen. ☺

Spodbude za nadaljnje branje:

- Nekaj teh je že navedenih pri zadnjih treh v gornjem delu, vendar gre tam za spodbude na formalni ravni besedila, medtem ko bi tu predlagala kaj v branje glede na temo, problem. Morda bi naredili primerjavo med romanom *Vsaj en popoln dan* ameriške avtorice in romanom *Zadnji mega žur* slovenskega avtorja Ivana Sivca, ki je v letu 2015 doživel že drugi ponatis (izšel je leta 2001, prvi ponatis 2005). V čem sta si romana podobna in v čem različna? Bi ju lahko primerjali tudi po izpovedni moči, po kakovosti?

Sivec, Ivan: **Zadnji mega žur**.

Spr. beseda Maja Vodopivec. Ljubljana: Karantanija, 2015. (Najhit), 159 str.

| M | 4. stopnja | nova izdaja, ponatis, spremna beseda

| fantje, ljubezen, mladostniki, samomor, smrt, šola

- Za poglobljeno branje in razmišljanje o samomoru pa priporočamo vsaj še dve knjigi:

Valetič, Žiga: **Gugalnica**.

Ilustr. Gašper Rus. Spr. beseda Saša Roškar, Bogdan Dobnik, Onja Tekavčič Grad. Maribor, Celje: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba, Ozara Slovenija, Nacionalno združenje za kakovost življenja, 2013, 98 str.

| P | 2. stopnja | [ZELO DOBRO], o avtorjih, spremna beseda, spremno besedilo, za pogovore o knjigah | očetje, Pacug, počitnice, samomor, Slovenija, stiske

Gugalnica je nekakšen terapevtski strip o samomoru, skozi oči dečka in pozneje odraslega moškega, ki se sooča s samomorom očeta. V ospredju tako ni teža življenja, ki je nekoga pripeljala do samomora, temveč teža izgube, ki glavnega junaka spremlja vse življenje. Okvirna zgodba namreč prikazuje izlet očeta in hčerke na morje, kjer je oče, po samomoru svojega očeta, preživel čas v poletni koloniji in kjer nato, čez več let, pred hčerko razpre zgodbo o soočanju z očetovim samomorom, o neskončnem guganju in premišljevanju, o prijateljstvu in deljenju občutij ob sorodni izkušnji. Strip je mestoma preveč tendeciozen, saj glavni namen stripa ni literarni užitek, temveč terapevtska pomoč. Rus dovolj mojstrsko obvlada stripovsko pripoved, da nam prek kadriranja, kompozicije in dramatičnih prehodov zgodbo profesionalno priča. Barvno se je omejil na črno, belo in umazano oranžno barvo, oče v zgodbi pa je likovno prikazan kot nekdo, ki ga že celo življenje nekaj teži in ki je primarno definiran skozi to obtežitev – ostarel in utrujen. Kljub temu tako scenarij kot izvedba ponekod trpita: zgodba je mestoma malo trda, prozaična in preveč pedagoška, sama risba pa bi lahko bila pripeljana dlje v smislu živosti detajla in izrazov, bolj sproščene linije ter bolj gibke anatomije. Gugalnica tako namesto kakšne neverjetne mojstrovine ponuja predvsem izjemen dosežek prvega vnaprej plačanega, profesionalno projektiranega slovenskega stripa, narejenega v timu risarja in scenarista, česar bi si pri nas želeli še veliko, veliko več. (TB, IL)

Asher, Jay: **Trinajst razlogov.**

Prev. Neža Božič. Spr. beseda Saška Rožkar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011, 2012 (Odisej), 263 str.

| M | 3. stopnja | [ODLIČNO], spremna beseda

| dekleta, etika, mladostniki, samomor, samopodoba, stiske

Knjižni prvenec Jaya Asherja *Trinajst razlogov* opisuje kratko življenjsko zgodbo šestnajstletne Hane, ki je storila samomor. Pred smrtjo na trinajst kaset posname svoje občutke, razmišljanja in razloge, ki so jo privedli do tega brezsmiselnega dejanja. Zgodba se začne, ko njen sošolec Clay dva tedna po njenem samomoru na domačem pragu najde nenavadno pošiljko trinajstih kaset. Med poslušanjem izve, da so kasete namenjene trinajstim osebam (seveda tudi njemu), ki so tako ali drugače vplivale na njeno odločitev, da si vzame življenje. Skozi njene besede se mu razkrije Hanina zgodba, njen glas ga vodi skozi mesto, kraje in prostore v mestu, kjer se je gibala, in osebe, ki jih je (s)poznala in so tako usodno vplivale nanjo, da se je odločila umreti. Tisto, kar odkrije na kasetah, mu za vedno korenito spremeni pogled na svet in ljudi okoli sebe. Pretresljiva, skrivnostna in provokativna zgodba, ki zastavlja pomembna vprašanja o življenju in smrti. Po knjigi že snemajo film, ki naj bi v kinematografe prišel leta 2013. (PP)

(Vir: Priročniki za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana: <http://www.mklj.si/prirocnik/item/451>)

mag. Tilka Jamnik